

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Dialecticam, siue Scientiam de Veritate, in decem libros
distributam

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

II. De inductione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95210](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95210)

te, est propriè argumentatio formalis: quando igitur ex antecedenti benè sequitur consequens vi destinata, ac particularis materiæ, vtrumque erit argumentatio vera, & propria, sin minus formalis, ac certè materialis: talis igitur erit ea, in qua ex hoc solo, quod omnis homo sit animal, colligitur, Petrum esse animal.

Item tertio: probabilius est, has propositiones, omnis homo est animal, nullus homo est animal, esse materialiter contradictorias, eo ipso quod ratione materiæ suæ, cum in veritate, tum in falsitate repugnent: quod autem à nobis supra lib. 4. tr. 4. c. 2. deliberatum est, eas esse contrarias, non verò contradictorias, intelligendum est, non omni contrarietate, & contradictione, sed sola formali: quam etiam, & non materiale ibi definiuimus, vbi alteram statuimus esse repugnantiam logicam duarum propositionum in veritate, & falsitate, eamque per se, & formalem, alteram verò esse logicam repugnantiam duarum propositionum in veritate, sola, eamque etiam per se, & formalem. Quarto tandem si contradictio, & contrarietas aliter sint definiendæ, quam in obiectione supponitur, quæ obsecro potest esse eius difficultas: at citatis locis, ostensum est eas aliter posse definiri, ita scilicet, vt prior sit, ratione cuius vna propositio affirmat, aut negat id, quod præcisè sufficit, & requiritur ad falsificandam alteram sibi contradicentem; posterior verò munere cuius vna propositio affirmat, aut negat plus, quam sufficit ad falsificandam alteram sibi contrariantem.

Censeo secundò enthymema esse propriè argumentationem etiam formalem. Ratio est, quia propositio conueria in omni materia se sola infallibiliter infert conuertentem: & quo pacto verè dicimus, nullus homo est lapis, ergò nullus apes est homo, eodem certe licet vbiuis recipiari: ratione igitur formæ eam infert, ac proinde non minus quam syllogismus est argumentatio formalis. Respondent aduersarij non pauci, si conuersio propositionum esset propriè argumentatio, futurum, vt esset argumentatio formalis, propter rationem à nobis obiectam: at eam non esse propriè argumentationem, sed meram illationem, siue consequentiam: ob id enim, inquit, hæc consequentia, omnis homo est animal, ergò Petrus est animal, dicitur argumentatio, quia saltem virtute continet argumentationem perfectam, & syllogisticam, ad eamque reducitur, hunc in modum, omnis homo est animal, Petrus est homo, ergò Petrus est animal: hæc autem ratio non procedit in conuersione vnius propositionis, facta per aliam. Sed certè procedit, quod miror aduersarios non animaduertisse: nam ea conuersio, cuius exemplo toties sumus vsi, cohibet virtualiter hunc syllogismum, & ad eum reuocatur: si nullus homo est lapis, nullus lapis est homo, sed nullus homo est lapis; ergò nullus lapis est homo.

CAPVT II.

De inductione.

Inductio, quæ & ascensus appellatur, definiri sollet ea, in qua ex singularium sufficienti enumeratione de termino vniuersali inferitur aliquid. Frequens illius vsus est apud Philosophos, præsertim Socraticæ disciplinæ alumnos: Eam etiam valde frequentant Poætæ, atque in primis Ouidius: Vt alia eius loca prætermittam lib. 4. tristium eleg. 3. sic ad vxorem scribit.

*Materiaque tuis tristem virtutibus imple,
Ardua per præceptis gloria vadit iter,
Hectora quis nescit, felix si Troia fuisset:
Publica virtutis per mala facta via est.
Ars tua Tiphys iacet, si non sit in aquore fluctus:
Si valeant homines ars tua Phæbe iacet.
Quæ laet inque bonis cessat non cognita virtus,
Apparet virtus, arguiturque malis.*

Quasi diceret: belli difficultates, ac discrimina gloriam Hectori peperere militarem, eamque summam: æquoris pericula, & tempestates Tiphys artis nauticæ famam: valetudinis damna, ac tot, quibus afflictamur morbi, Phæbo medicinæ laudem nunquam intermorituram: res ergò aduersæ, & asperæ, quales sint eæ cumque, sunt gloriæ seges, laudisque, & famæ diues materia.

Percontaberis in præsentem, an inductio sit propriè, & verè argumentatio? Adtruo primò, non omnem inductionem esse propriam, & vera ratione argumentationem, siue tertiam mentis operationem. Quod à me (tamen non his terminis, sed aliis) latè probatum est supra lib. 3. tract. 4. cap. 7. aduersus non paucos veteres summulistas. Ac modò suadet iterum: hæc est inductio, & ascensus, Petrus est per se, & ex natura sua, genioque regionis, & gentis suæ bipes, Paulus similiter, & sic singuli homines, quos nouimus, & experimur, quosque, quoad eius fieri potuit, sufficienter enumerauimus: omnis ergò homo est per se, ex natura sua, &c. bipes: atqui eiusmodi inductio non est propriè argumentatio: ergo, &c. Maior est perspicua: Minor probatur; namque ad propriam argumentationem iuxta disputata tract. superiori cap. 4. & 5. opus est vt antecedens sit connexum cum consequenti, ita vt illud verum esse nequeat, quin tale sit hoc: quam connexionem vocant aliqui, quorum phrasim sequuti sumus citato tract. 4. & cap. 7. lib. 3. Alij consequentiam formalem, alij consequentiam certam, & irrefragabilem, antecedentem sicut è contrario connexionem ea minorem, consequentiam materialem, aut incertam, topicamque, & probabilem: at in inductionis positæ antecedens est verum, & consequens fortasse falsum: quis enim sciat, an præter homines, quos nouimus, & experimur, sint alij non bipedes per se, & suapte natura, genioque soli sui, sed vel monopodes, aut tripodes? quis Europæis aliquando persuaderet, Æthiops esse nigros, quis Indorum non paucis, homines esse in Europa barbaros?

Dices primò, latissimè extendendam esse significationem eius particulæ, & cetera in inductionibus adhiberi solitæ, ita scilicet, vt comprehendat omnia inferiora, nullo excepto. Contra: quia ita perindè est dicere, hic homo est per se, & ex natura sua bipes, ille est similiter bipes, & sic singuli, ac si quis dicat, omnis homo est per se, & ex natura sua bipes: quando ergò sequitur, omnis homo est naturaliter, ac per se bipes, ea inductio haud est propriè argumentatio, sed impropriè, & sola voce tenus, cum argumentari sit procedere ab vno ad aliud, non verò ab aliquo ad seipsum formaliter. Ac certè particulam, &c. vel, & sic singuli, explicatam, vt proximè tollere de medio rationem argumentationis, imò & inductionis, ob causam nuper obiectam testantur disertè nostri Conimbricenses 1. priorum cap. 1. quæst. 2. articulo 3. §. sed quicquid, ad eum finem.

Dices secundò particulam illius, & sic singuli, vel &c. significationem esse aliquantulum extendendam, eique præterea subiungendam esse constantiam

tiam, hoc pacto: Petrus, & Paulus, & sic ceteri homines, siue nobis noti, siue ignoti, ac terrarum, quas nunquam lustrauius, aut etiam audiuius, accolæ sunt per se, & ex naturis suis bipedes; & isti sunt omnes hominum species Deo possibiles, repugnantque aliarum diuersarum rationis: hoc autem modo explicatum superioris inductionis, & cuiusvis alterius similis antecedens haud potest esse verum, quin tale sit eius consequens, ut certo certius. Verum solutio hæc lib. 3. vbi semel & iterum citato, fusè à nobis est impugnata. Et quidem per se claret, si quis dubius sit, an omnis homo sit natura sua bipes, eum haud posse reddi certiorum de tali eius proprietate, merito antecedentis à quo incipit superior inductionis: etenim similiter necesse est, eum aequè, vel magis incertum esse de constantia, nec non de hominibus alibi terrarum degentibus: vna autem dubietas, & incertitudo qui potest deferuire, ad tollendam aliam?

16 Censeo secundò, non paucas inductiones fortiri rationem veræ, ac propriæ argumentationis; eas scilicet, quarum inferiora haud sunt innumera, sed sed potius pauca numero: ut, v.g. substantia est bonum quoddam, accidens etiam est bonum quoddam, ergò omne ens est bonum: oculus dexter est idoneus ad videndum, oculus sinister similiter est idoneus ad videndum, omnis igitur oculus est idoneus ad videndum: ignis habet vnam saltem qualitatem primam in summo gradu; aer etiam: nec non aqua; ac denique tellus: omne igitur elementum sortitur in summo primam aliquam qualitatem: cælum lunæ est globosum, cælum Mercurij est etiam globosum, ac similiter reliqui vsque ad decimum & supremum, omne igitur cælum mobile rotundatur in globum.

17 Ratio est, quia in his illationibus, aliisque id genus, haud vnquam potest antecedens esse verum, quin sit etiam verum consequens: Porro earum quarum ita est species quædam enthymematis, ut possit etiam formari in syllogismum, hoc pacto: substantia, & accidens est omne ens: at substantia est bonum quoddam; & accidens similiter: omne igitur ens est bonum transcendentaliter utique; haud enim in alio sensu loquimur: Cæterarum similiter in syllogismos conuersio, cum sit perquam facilis, non est quod in ea immoremur amplius.

C A P V T III.

De Exemplo, Epicheremate, Sorite, & Dilemmate.

18 Quid ad exemplum attinet, frequens vsus eius est, non solum in scholasticorum libris, verum etiam in sacris litteris, nec non humanioribus, cum poetarum, tum etiam oratorum. Sic dicitur lib. 1. Machabæorum cap. 4. *Memento te, qualiter salui facti sunt Patres nostri in mari rubro, cum sequeretur eos Pharaon, cum exercitu multo: & nunc clamemus in cælum, & miserebitur nostri Dominus*: Quasi diceret Iudas Machabæus ad suos: Deus Patres nostros liberabit à Pharaone, & Aegyptiis; ergò & nos liberabit ab Antiocho, & Syris: vel non instar enthymematis, sed syllogisticè; cum nostri eadem sit in præsens conditio, quæ fuit quondam patrum nostrorum, Deus, illos si tutos præstitit ab inimicis, & nos ab inimicis tutos præstitit: at quod illos præstitit tutos ab inimicis est certo certius: similiter ergò & nos ab eis tutos præstitit. Sic Priamus apud Virgilium lib. 2. Pyrrhum increpat ob Politen, in conspectu suo interfectum

*At non ille satum, quo te mentiris Achilles
Talis in hoste fuit Priamo; sed iura fidemque
Supplicis erubuit, corpusque exangue sepulchro
Reddidit Hektorum, meque in mea regna remisit.*

Id est, Achilles, quo te satum falsò gloriaris, mei, quamuis hostis, misertus est: pariter ergò tu mei miseri debebas: Vel ita: cum filij similes se parentibus præbere debeant, eorumque æmulari gesta, quod Achilles, quo te genitum gloriaris, fecit; id æquum erat, & te fecisse: at ille malorum nostrorum indoluit, longæque Regis misertus est: par igitur erat, ut te quoque aliquis ergà nos pietatis, ac misericordiarum tangeret affectus. Sic denique Cicero pro Milone: *Negant, iniuri lucem esse fas ei, qui ab se hominem esse occisum fateatur: in qua tandem urbe hoc homines stultissimi disputant? nempe in ea, qua primum iudicium de capite vidit. M. Horatij fortissimi viri, qui nondum libera ciuitate, tamen Populi Romani comitibus liberatus est, cum sua manus sororem esse interfectam fateretur*: Hoc est M. Horatius interfecta sorore Romæ liberatus est: ergò & Milo, quamuis interfecerit Clodium, liberandus est: aut ita: Horatius, & Milo, cum iisdem sint affecti conditionibus, & cædes ab utroque facta fuerit iusta, si alter iure liberatus est, & alter eodem iure liberandus est: at ille iure liberatus est: ergò & hic. Ex dictis constat exemplum esse posse propriè argumentationem, & vel enthymematis, vel syllogismi speciem.

Epicherema est breuiter comprehensa ratiocinatio, siue quod, tametsi enthymema, aut syllogismus sit mente; non tamen voce, sed potius vna tantum propositio, duabus, vel tribus æquiualens: ut apud Ciceronem pro Rege Deiotaro, quem apud Iulium Cæsarem seruus accusauit: *en crimen, en causa*, cur Regem fugitiuus, Dominum seruus accuset: aut quod perinde est, sine causa non debet seruus Dominum accusare: qua in propositione latet hoc enthymema, hic medicus est seruus Deiotari: ergò non debet eum accusare; & hic syllogismus, nullus seruus debet sine causa Dominum accusare, at hic medicus est Deiotari seruus, ergò non debet eum absque causa accusare.

20 Sorites, vel argumentatio acervalis, siue conglobata, aut de primo ad vltimum similiter est species quædam, vel enthymematis, vel syllogismi imperfecti: quatenus autem sub hoc continetur, satis est à nobis explicatus lib. 6. 5. tract. 2. cap. 2. Præter eius exemplum inibi adductum en aliud, & perquam elegans ex Cicerone 3. de officiis: *Atque si etiam hoc natura præscribit, ut homo homini, quicunque sit, ob eam ipsam causam, quod is homo sit, consultum velit, necesse est, secundum eandem naturam, omnium utilitatem esse communem: quod si ita est, vna continemur omnes, & eadem lege natura: idque ipsum si ita est, certè violare alteri lege natura prohibemur: verum autem primum, verum igitur & extremum.*

21 Dilemma argumentum cornutum appellari solet, eo quod utroque cornu feriat, & quicquid ex contradictoriis concedatur aliquid contra concedentem concludat, ut si conuersionem gentium ad Christi fidem fuisse miraculosam, ita inferas: aut vera miracula ad conuertendas gentes ad Christi fidem edita sunt, aut non? si primum; ergò conuersio gentium miraculosa fuit: si secundum; quod maius miraculum, quam, absque præuiis miraculis, gentes in Christum credidisse: ac proinde earum conuersio miraculosa non esse non potuit. Eodem argumenti genere confutat Pyrrhonius Clemens Alexandrinus lib. 8. Stromatum: *apud Pyrrhonios in-quiens,*